

СЕКЦІЯ 5

Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства

УДК 657.471.1

Д. В. Долбнєва, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аналізу і контролю Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Ключові слова: виробничі витрати, методологія, облік, собівартість, удосконалення.

Правильне визначення витрат на виробництво й розрахунок собівартості продукції (робіт, послуг) має вирішальне значення для обчислення фінансового результату та ефективності діяльності підприємства ЖКГ. Саме тому питання удосконалення методології обліку виробничих витрат підприємств ЖКГ є на сьогодні актуальним і потребує вирішення.

На підприємствах житлово-комунального господарства України у собівартості продукції (послуг, робіт) традиційно переважають виробничі витрати, а питома вага інших витрат є незначною.

Виробничі витрати групуються за чотирима елементами:

1. Прямі матеріальні витрати – це вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу продукції, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного виду продукції [1].

2. Прямі витрати на оплату праці: включають заробітну плату та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

3. Інші прямі витрати: включають решту виробничих витрат, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, зокрема відрахування на соціальні заходи (нарахування ЄСВ), плата за оренду земельних і майнових паїв, а також за оренду виробничих потужностей (будівель, обладнання, транспортних засобів тощо), амортизація основних засобів, втрати від браку та інші прямі витрати.

4. Змінні загальновиробничі витрати: включають у повному обсязі витрати на обслуговування та управління виробництвом (цехів, дільниць), що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності, а також включають постійні загальновиробничі витрати, до яких відносяться витрати на обслуговування і управління виробництвом, що залишаються незмінними (або майже незмінними) при зміні обсягу діяльності, у тому числі постійні розподілені загальновиробничі витрати. Склад загальновиробничих витрат визначено П(С)БО 16 "Витрати" [1].

Відповідно до цього саме виробничі витрати насамперед вимагають раціонального розподілу за однорідними економічно обґрунтованими групами для забезпечення ефективного калькулювання собівартості житлово-комунальних послуг.

Враховуючи все вищезазначене, на нашу думку, забезпечення єдності обліково-аналітичної системи можливе за умови запровадження оптимальної номенклатури статей витрат на виробництво, яка найбільшою мірою відповідає галузевим особливостям підприємств та додатково має на меті визначення неповної та тарифної собівартості в межах єдиної інформаційної бази даних.

Проаналізувавши Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства», затверджені наказом Держбуду України від 06.03.2002 р. № 47 [2], визначено, що вони містять певні недоліки.

Для усунення цих недоліків вважаємо за необхідне запровадження на підприємствах ЖКГ в Україні оптимальної номенклатури статей виробничих витрат, яка передбачає (рис. 1).

Це дозволить підприємства ЖКГ:

1) системно вирішувати весь комплекс завдань управління витратами на виробництво, а саме охоплювати весь комплекс питань щодо планування, нормування, обліку, контролю витрат на виробництво, калькулювання виробничої та тарифної собівартості, аналізу та вдосконалення на цій основі процесу управління витратами на виробництво;

- 2) складати нормативні та планові калькуляції за кожним об'єктом обліку витрат з урахуванням завдань щодо зниження собівартості;
- 3) здійснювати чітке обчислення виробничої собівартості базоване на принципах П(С)БО;
- 4) запровадити облік тарифної виробничої собівартості з метою інформаційного забезпечення процесу управління витратами на виробництво на підприємствах ЖКГ.

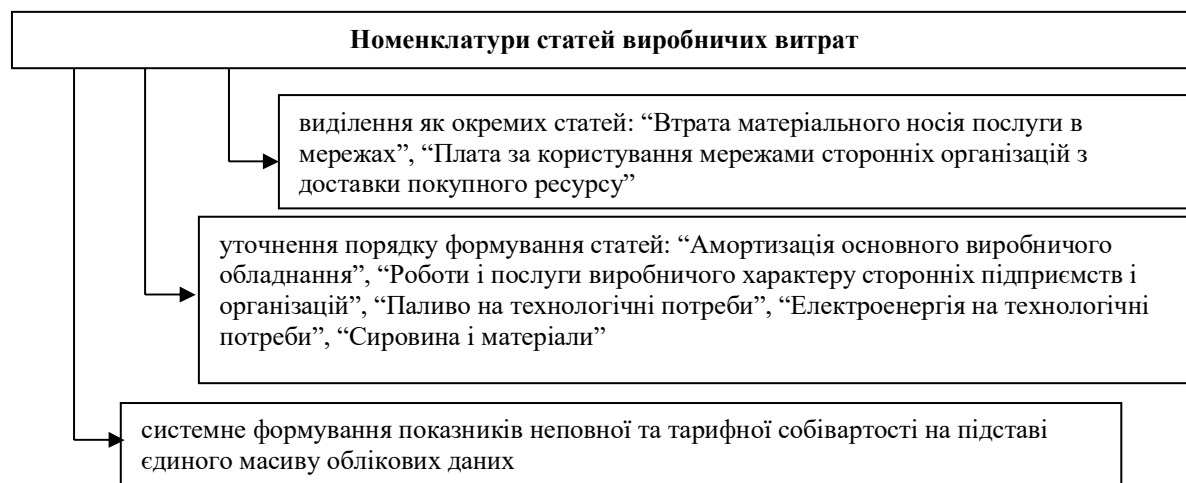

Рис. 1. Проблеми, які вирішує впровадження на підприємствах ЖКГ України оптимальної номенклатури статей виробничих витрат

При удосконаленні обліку виробничих витрат ЖКГ важливим також є перегляд і трансформація облікового підходу формування собівартості підприємствами ЖКГ із застосуванням єдиного масиву облікових даних. При цьому доцільно відокремити виробничу і тарифну собівартість. Її впровадження і застосування у системі бухгалтерських рахунків сформує два масиви інформації про:

- 1) суму виробничих витрат, обчислених згідно з П(С)БО 16 “Витрати”;
- 2) розмір витрат, що формують тарифи на житлово-комунальні послуги.

Запропоновані заходи сприятимуть вирішенню ряду проблем, які характерні для цієї сфери обліку підприємств ЖКГ та спрямовані на удосконалення методології обліку виробничих витрат у сучасних умовах господарювання і функціонування житлово-комунального господарства в Україні.

Список використаних джерел: 1. НП(С)БО 16 “Витрати”: Наказ МФУ від 31.12.1999 р. № 318 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>. 2. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства»: наказ Держбуду України від 06.03.2002 р. № 47. 3. Головченко О. О. Облік і контроль виробничих витрат у житлово-комунальному господарстві. Автореферат дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / Львівської комерційної академії Укоопспілки. Львів, 2016. 22 с.

УДК 658

Н. В. Коцераба, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця, Україна

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ОПЕРАЦІЙНОГО РИЗИКУ

Ключові слова: операційний ризик, критерії оцінки, роздрібна торгівля, малі підприємства, криза.

Високий рівень залежності підприємств роздрібною торгівлі від зовнішніх джерел фінансування обумовлює підвищену, порівняно з іншими галузями економіки, небезпеку погіршення фінансового стану в період загострення кризових загроз, що висуває особливі вимоги до інформаційного забезпечення антикризового менеджменту. Критичного загострення проблема інформаційного забезпечення набуває в системі управління малими торговельними підприємствами, внаслідок чого спостерігаються низькі показники